

2. HEILIG, HEILIG, HEILIG

De heiligheid van God

Heilig, heilig, heilig is de HEERE der heirscharen; de ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol.

Jesaja 6:3

Winslow

Stel je eens voor hoe God zou zijn als Hij niet volmaakt heilig was. De bekende Octavius Winslow vraagt dat zijn lezers in een preek met de titel ‘De God van heiligheid’.¹ Hij legt vervolgens uit dat, als dit inderdaad zo zou zijn, al Zijn volmaaktheden Hem met afschrikwekkende krachten ten kwade zouden hebben gewapend. Vergeleken bij Hem zou satan compleet in het niet vallen. ‘Maar’, zo haast Winslow zich te zeggen, ‘we hoeven niet te proberen ons voor te stellen hoe God zou zijn zonder Zijn oneindige zuiverheid. Laten we liever overdenken Wie Hij is als de God Die heerlijk is in heiligheid!’² Laten we het advies van Winslow opvolgen en eerst stilstaan bij de heiligheid van God, voordat we gaan nadenken over de verschillende facetten van de persoonlijke levensheiliging.

De Bijbel

De oproep om heilig te leven vinden we heel duidelijk terug in Leviticus 19:2: ‘Gij zult heilig zijn, want Ik, de Heere uw God, ben heilig.’ Dat deze uitspraak nog steeds van kracht is, en dus niet alleen gold voor het volk Israël in het Oude Testament, maakt Petrus

1. Octavius Winslow, *Onze God*, Apeldoorn 2023, 156 en verder.

2. Winslow, *Onze God*, 159.

ons duidelijk als hij deze woorden aanhaalt in zijn eerste algemene zendbrief: 'Zijt heilig, want Ik ben heilig' (1 Petr. 1:16). De oproep en de reden in één korte zin. Heilig zijn omdat God heilig is.

Door heel de Bijbel heen, maar vooral in het Oude Testament, komen we onder de indruk van Gods heiligheid. Denk aan Abraham bij het braambos, het volk Israël bij de Sinaï of later als de zonen van Aäron met hun dienstwerk willen beginnen en vreemd vuur in de tabernakel willen brengen (Lev. 10). Waar God bij de inwijding van de tabernakel Zelf met vuur het brandoffer had aangestoken, worden deze twee jongens bij het beginnen van hun priesterdienst dodelijke getroffen door hetzelfde vuur! Telkens weer zien we dat Gods heiligheid consequenties heeft voor het doen en laten van de mensen die ermee te maken krijgen.

Jesaja

Eén van de meest indrukwekkende passages waar God Zich openbaart in Zijn heiligheid, vinden we in Jesaja 6. Dit wordt wel het roepingsvisioen van Jesaja genoemd.

In het jaar dat de koning Uzzia sterft, krijgt Jesaja een visioen. Dat hier staat op welk moment Jesaja dit visioen krijgt, is niet heel bijzonder. Wel vaker begint een hoofdstuk van Jesaja met een beschrijving van het moment waarop iets gebeurt. Het is wél bijzonder te noemen dat Jesaja dit visioen precies in dit jaar krijgt, want juist als de koning sterft, ziet Jesaja de Koning der koningen! Terwijl aardse machten komen en gaan, ziet Jesaja de Eeuwige in al Zijn heerlijkheid, majesteit en heiligheid. Jesaja ziet de Heere. In het Hebreeuws staat er *Adonai*. Dit is niet zomaar een naam voor God, maar Zijn titel. Het betekent Heer of Meester. Het is Zijn titel als Koning der koningen, de soevereine God. Het wordt ook wel duidelijk dat het om God als Koning der koningen gaat, omdat Jesaja Hem ziet in de tempel, op een hoge en verheven troon, en de zomen van Zijn mantel vullen de gehele tempel. In onze tijd zijn we dit beeld van

een koninklijke mantel een beetje kwijtgeraakt. Wel zien we dit nog terug bij bijvoorbeeld de kroning van een nieuwe koning of koningin. De mantel zegt dan iets over de macht en de heerlijkheid van de koning die gekroond staat te worden.

Maar Jesaja ziet nog meer. Hij ziet serafijnen, engelen boven de troon. En terwijl we van de Heere alleen iets lezen over Zijn mantel, lezen we van de engelen veel meer. Ze hebben zes vleugels. Twee om hun gezicht te bedekken, twee om hun voeten te bedekken en twee om te vliegen. Dit is belangrijk om even op te letten. Want wat zijn engelen? Heilige dienaren van God. Hebben de engelen gezondigd? Nee! Hebben de engelen een reden waarom ze bang zouden moeten zijn voor God, of waarom ze zich zouden moeten schamen? Nee! Maar waarom bedekken zelfs de engelen dan hun voeten en hun gezicht voor de Heere op Zijn troon? We kunnen hiervan leren dat zelfs de engelen, hoe heilig en zonder zonde ze ook zijn, door een nog heiliger God geschapen zijn en daarom hun voeten en gezicht moeten bedekken voor de verheven aanwezigheid van een heilig God.

Jesaja ziet niet alleen iets, hij hoort de engelen ook uitroepen. 'Heilig, heilig, heilig is de Heere der heirscharen; de ganse aarde is van Zijn heerlijkheid vol.'

Er gebeuren ondertussen bijzondere dingen in de tempel. De deurposten beven als bij een aardbeving en de tempel wordt gevuld met rook. Het is uit de Bijbel zelf niet direct duidelijk wat dit betekent, maar bijna alle uitleggers van de Bijbel zeggen dat dit te maken heeft met Gods toorn over de zonden. Omdat God zo heilig is, kan Hij op geen enkele manier de zonden van de mensen verdragen. Hij kan niet anders dan hierover vertoornd zijn!

Jesaja ziet en hoort dit allemaal gebeuren, en hij begrijpt de diepe bedoeling van dit alles. Dat merken we als we vervolgens lezen wat hij in vers 5 uitroept: 'Wee mij, want ik verga, dewijl ik een man van onreine lippen ben, en ik woon in het midden van een volk dat

onrein van lippen is; want mijn ogen hebben den Koning, de Heere der heirscharen, gezien!’

In een ogenblik beseft Jesaja voor zo’n heilig God niet te kunnen bestaan. Hij moet straks sterven omdat hij als zondig mens God gezien heeft. En wie zal God zien en leven?³

De betekenis

Maar wat betekent het dat God heilig is? Stephen Charnock heeft in zijn boek *The Existence and Attributes of God*⁴ hierover veel geschreven: ‘Heiligheid is een glorieuze perfectie die tot de natuur van God behoort.’⁵ Verderop in het boek noemt hij het een ‘perfecte en niet verontreinigde vrijheid van alle kwaad’.⁶ Niets is er wat meer benadrukt wordt in de Bijbel dan Gods heiligheid. God zweert zelfs bij Zijn eigen heiligheid.⁷ Het is alsof God hiermee wil zeggen: ‘Omdat Ik geen uitmuntender eigenschap heb om bij te zweren, zweer Ik bij Mijn heiligheid. Als Ik lieg, laat Mij dan nooit heilig geacht worden, of rechtvaardig genoeg om door engelen of mensen te worden vertrouwd.’ Gods heiligheid is daarom niet zomaar een eigenschap van Hem te noemen. Nee, God is volstrekt en wezenlijk heilig.⁸ Thomas Boston vult hem als het ware aan met zeven manieren waarop God heilig is. Hij zegt, samengevat, dat God noodzakelijk heilig, wezenlijk heilig, volmaakt heilig, alomvattend

3. Vgl. Ex. 33:20, kanttekening 33.

4. Geraadpleegd op www.monergism.com in december 2024. Dit boek is in drie delen in het Nederlands verschenen onder de titel *Het bestaan en de deugden van God*, Nieuw-Lekkerland 1981. Het geraadpleegde exemplaar is in het Engels, de vertalingen zijn van mijn hand.

5. Charnock, *Attributes*, 1146.

6. Charnock, *Attributes*, 1153.

7. Zie Ps. 89:36 en Am. 4:2.

8. Winslow, *Onze God*, 157.